Povijest primjene LEADER-CLLD metodologije

Doprinos koncepcije pametnih sela Dugoročnoj viziji EU za ruralna područja

Inicijative zajednice: decentralizirani pristup

- 1987. reforma strukturnih fondova
- zemlje Europske zajednice (danas: EU) uvode novi pristup – inicijativa zajednice
- novi pristup korištenju strukturnih i kohezijskih (danas: strukturnih i investicijskih, ESI) fondova – **uvedeno odlučivanje od strane samih lokalnih zajednica**
- demokratska novina!
- jedan dio EU fonda se izuzima iz upravljanja središnjih državnih tijela i daje na upravljanje samim lokalnim zajednicama
- podupire se pristup „odozdo prema gore”

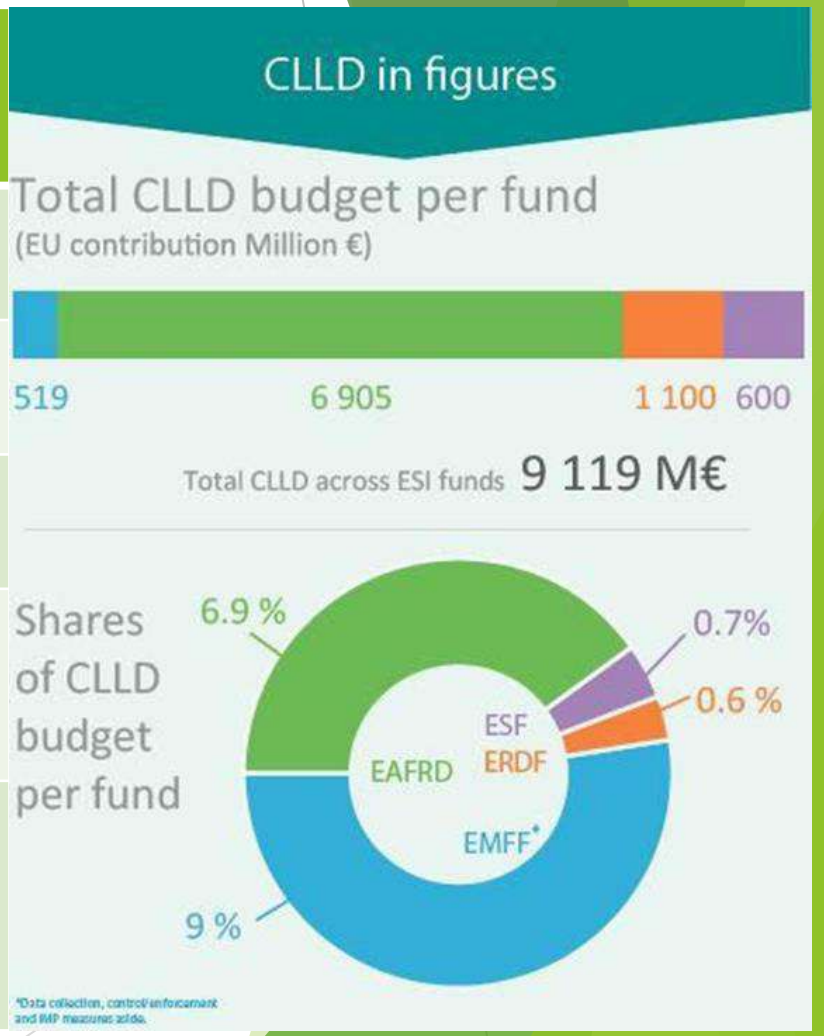
LEADER počeci:

- 1991. provedbom reforme Zajedničke poljoprivredne politike EZ je pokrenula:
- *Liaison Entre Actions de Developmente de l'Economie Rural* (LEADER)
- veze između aktivnosti za razvoj ruralne ekonomije
- LEADER postaje službena razvojna inicijativa EZ za potporu ruralnom razvoju na lokalnoj razini **u svrhu revitalizacije ruralnih područja i otvaranja novih radnih mjesta**

7 LEADER načela:	+ decentralizirana administracija
- razvoj utemeljen na lokalnim značajkama - pristup „odozdo prema gore" - lokalna javno-privatna partnerstva (LAG) - inovativnost - integrirani i višesektorski pristup - umrežavanje - suradnja	U programskom razdoblju 2014-20. u kojem se LEADER metodologija naziva LEADER-CLLD (Community Led Local Development) dodano je i osmo načelo provedbe. Decentralizirana administracija ili isporuka projekata preko LAG-ova.

Razvoj LEADER pristupa:

Faza	Trajanje	Izvor financiranja	Visina potpore (EUR)	Broj LAG-ova
LEADER I	1991-93.	EAGGF (vodeći) + ESF ERDF	450 mil. EUR	217
LEADER II	1994-99.	EAGGF (vodeći) + ESF ERDF	1,7 milijardi	906
LEADER +	2000-06.	EAGGF	2,1 milijarde	893 (EU-15) + 250 (EU-10)
LEADER os 4.	2007-13.	EAFRD	5,5 milijardi (min. 6% EAFRD)	2.331 (EU-27)
LEADER-CLLD	2014-20.	EAFRD EMFF ESF EFRD	9,1 milijardi (min. 5% EAFRD) + ostali fondovi	preko 3.000

LEADER – kako se provodi u drugim EU članicama

- decentralizacija u odlučivanju i financiranju
- odustajanje od centralno-planske uloge središnjih državnih tijela
- poticanje lokalnog razvoja vođenog od strane članova zajednice

Njemačka-Saksonija: 45% alokacije EAFRD za LEADER (2014-20.) + još 3 ESI fonda

- sukladno Uredbama (EU) članstvo razvojnog partnerstva ne smije dolaziti samo iz javne interesne skupine (max. 49% glasačkih prava)
- integrativni i multisektorski karakter partnerstva
- potiče umrežavanje i suradnju u zajednici
- dionicima iz gospodarske i civilne interesne skupine se jamči sudjelovanju u donošenju lokalnih razvojnih strategija

Community Led Local Development

Primjena na razini EU 2014-20.

ESI Funds involved in CLLD (multi-funded or single-funded LAGs)

Category	Member State
EAFRD, ERDF, ESF & EMFF	BG, DE, ES, FR, GR, IT, PL, PT, RO, SE, UK
EAFRD, ERDF & ESF	CZ, HU
EAFRD, ERDF & EMFF	SI
EAFRD, ESF & EMFF	LT
EAFRD & EMFF	CY, DK, EE, FI, HR, IE, LV
EAFRD & ERDF	AT, NL, SK
Only EAFRD	BE, LU, MT

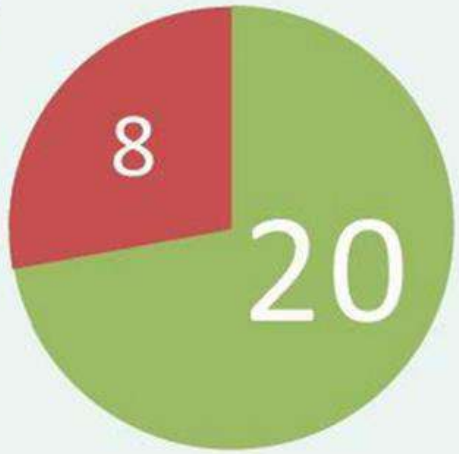
Multi-funded strategies across Europe

multi-funding allowed

not allowed

AT, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, GR, HU, IT, LT, LV, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK

BE, CY, EE, HR, IE, LU, MT, NL

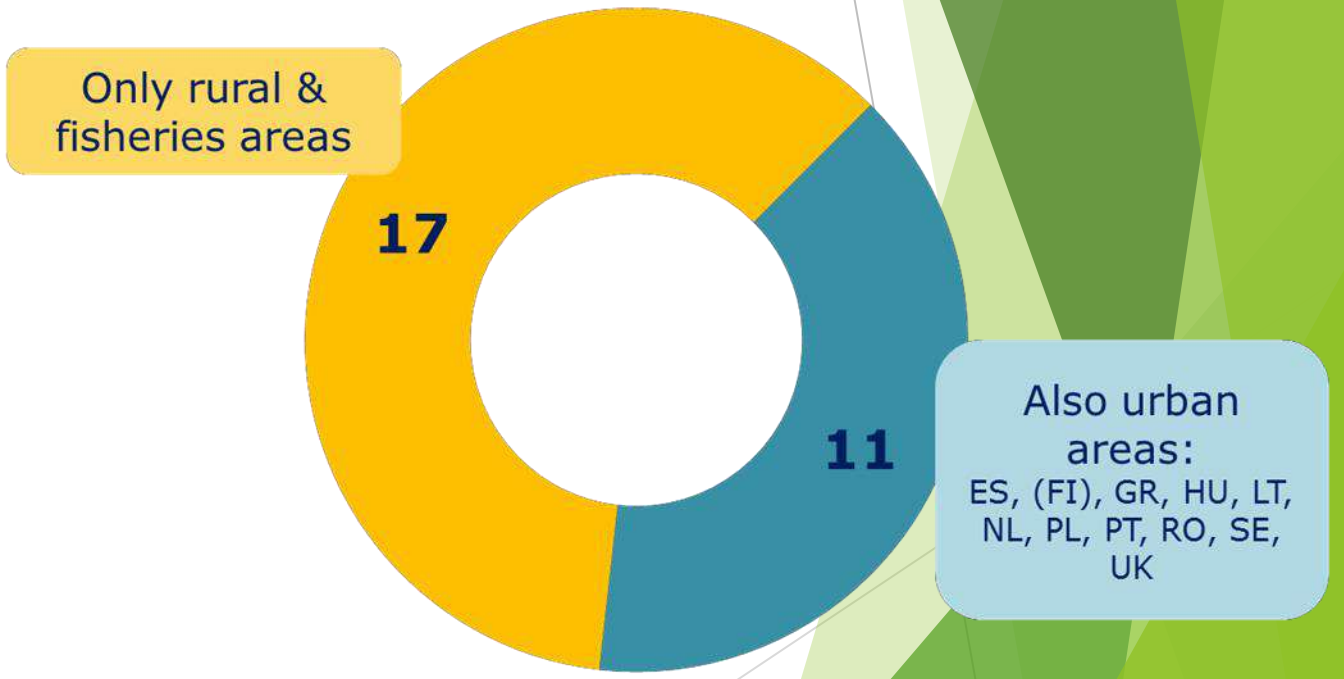

Source: Partnership Agreements and MS information.

Urbana primjena CLLD u programskom razdoblju 2014-20:

- 11 zemalja članica EU krenulo u urbanu primjenu
- financiraju se projekti poput:

- socijalno/društveno poduzetništvo
- zapošljavanje mladih
- revitalizacija zapuštenih javnih prostora
- socijalizacija migranata
- rad s ostalim socijalno isključenim skupinama

Source: ENRD CP - Screening of 28 approved Partnership Agreements

IPARD 2007-2013.
priprema Hrvatske za LEADER

- **IPARD (2007-13.)**
- priprema Hrvatske za punopravno članstvo u EU
- Mjera 501 (tehnička pomoć): postojala su sredstva za mobilizaciju, informiranje i edukaciju ruralnih dionika + osnivanje 15 LAG-ova
- sredstva se nisu koristila, mjera je akreditirana tek 2013. iskorišteno oko 3% raspoloživih sredstava
- usprkos nezainteresiranosti provedbenih tijela, u razdoblju 2008-13.

  sami građani RH osnivaju 64 LAG-a

2013. se pokreće i Mjera 202 (Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja)

- odobravaju se 42 LAG-a u RH (69% površine s 34% stanovnika RH)

Mjera 19
Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014-20.

Pregovaračka stajališta RH prilikom pregovora za članstvo u EU

- RH predlagala da se za LEADER provedbu izdvoji 1% Programa ruralnog razvoja
- RH pristala na 2,5% (pola od EU minimuma od 5% EAFRD) – sadašnjih 3%

Trenutna provedba:

- monofodnovsko financiranje
- LAG – Program ruralnog razvoja, FLAG – Op. Program za pomorstvo i ribarstvo
- Mjera 19 ustvari tek kopiranje druge mjere Programa ruralnog razvoja

Postupanje suprotno LEADER načelima i preporukama Europske komisije da se kroz mjeru LEADER ne kopiraju druge mjere EAFRD – Hrvatska postupa upravo suprotno!

KVALITETNIJE PLANIRANJE SLIJEDEĆEG PROGRAMSKOG RAZDOBLJA?

LEADER-CLLD u RH 2014-20.

- za provedbu Mjere 19 (LEADER-CLLD) akreditirane 54 LAG-a (IPARD 42)
- pokrivaju 90,2% površine RH (IPARD 69%)
- uključuju 56,96% stanovnika (IPARD 34%)
- 6.165 naselja (91,06% naselja RH)
- 108 gradova (85,04%) i 403 općine (94,16%)
- ukupno 511 JLS RH (92,07% JLS RH)

- 52 LAG-a su se izrazila za višeizvorsko financiranje u narednom programskom razdoblju

Nadležna tijela RH i dalje odbijaju više-izvorsku provedbu CLLD metodologije.

LAG Vallis Colapis:

14 općina i gradova (Pokuplje i zapadni Žumberak)
1.502,66 km2, 84.742 stanovnika

Ukupna ulaganja LAG-a u programskom razdoblju 2014-20/22.

Izvor:	Ukupna sredstva	%
Mjera 19 Programa ruralnog razvoja RH	20.930.526,60 kn	32,36%
Mjera 20 Programa ruralnog razvoja RH (MRR)	31.790,00 kn	0,04%
ESF	33.197.875,07 kn	51,3%
Interreg Slovenija - Hrvatska	5.500.000,00 kn	8,5%
Erasmus +	2.106.771,00 kn	3,3%
Min. rada i mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	1.600.000,00 kn	2,5%
Švicarsko-hrvatski program suradnje	1.267.913,68 kn	2,0%
UKUPNO:	**64.634.876,35 kn (8,6 mil.€)**	

Poljoprivreda, digitalizacija, nepoljoprivredne djelatnosti, solari, Internet… u pokupskim selima

- **ESF (Europski socijalni fond)**
- **Švicarsko-hrvatski program suradnje**

Izvori iz kojih smo financirali:

- žensko poduzetništvo u sirarstvu,
- turističke agencije koje vode mladi/e poduzetnici/e,
- digitalnu trgovinu lokalnim poljoprivrednim proizvodima,
- solarizaciju javne rasvjete,
- uvođenja bežičnog interneta u pokupskim selima

- **Društveno poduzetništvo**

– jedna moguća poluga razvoja lokalne zajednice

- naglasak na mikro i mala poduzeća u ruralnim zajednicama

Sirana Milka iz Duge Rese

- 2017. godine počinje s radom
- 5 zaposlenika
- 3 trgovačka lanca opskrbljuje
- prodaja: Kvarner, središnja i sjeverna Hrvatska
- 15+2 kooperanata (D. Resa, Netretić, Krnjak, Vojnić)
- područje LAG-ova Vallis Colapis i Petrova gora

SIRANA MILKA J.D.O.O.

Održivost ruralnih zajednica kroz žensko poduzetništvo

- Potpora: 1.048.941,80 HRK
- Trajanje: 29.10.2021. – 29.06.2023. (20 mj.)
- Prijavitelj: Sirana Milka
- Partner: LAG Vallis Colapis

- Aktivnosti:

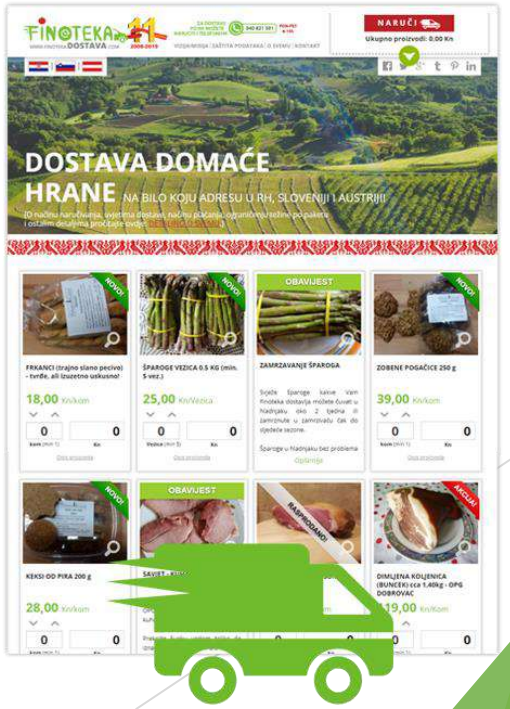
- pretvaranje u društveno poduzeće
- plaće i obuka za zaposlenike
- promocija proizvoda poduzeća
- manja nabavka opreme

HR Koncept:

- najveći i najstariji hrvatski web portal finoteka.com za internetsku trgovinu domaćom hranom
- besplatan oglasni prostor za domaće proizvođače hrane
- organizirana dostava na području Hrvatske, Slovenije, Austrije i Njemačke

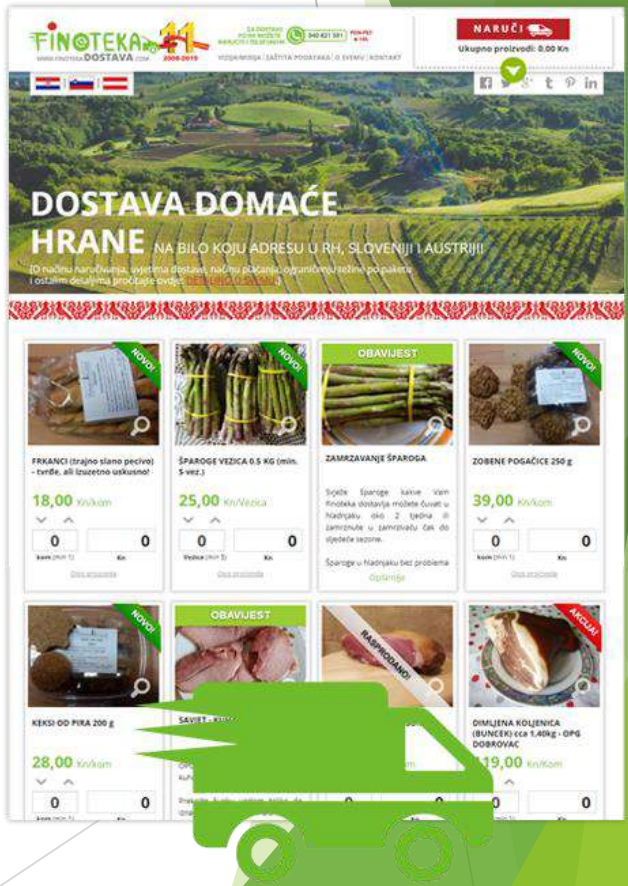

Finoteka dostava – najstariji hrvatski web portal za prodaju domaće hrane

- prijelaz poduzeća na društveno poduzetništvo
- plaće za zaposlenike
- izrada novog web alata

PROJEKTI

- **EU projekt "Susret s rijekom" u 3 grada: Karlovac, Ozalj, Ogulin**

Organizacija sportskih aktivnosti u vidu besplatne škole veslanja i sigurnog ponašanja na vodi u Karlovcu i Ozlju te organizacija zipline i slackline radionica u Ogulinu u suradnji s lokalnom HGSS stanicom i penjačkim klubom Klek. Cilj je bio promicanje održivog razvoja prirodne baštine kroz interaktivno podizanje svijesti o važnosti očuvanja biološke raznolikosti u zaštićenom području Natura 2000

- **Kupom kroz Ozalj**

Škola veslanja i sigurnog ponašanja na vodi, obuka korištenja raft čamaca, SUP dasaka, kayaka uz profesionalno vodstvo

- **Europski tjedan sporta**

U organizaciji Javne ustanove Regionalne razvojne agencije Karlovačke županije bili smo jedan od izlagača. Glavni ciljevi događanja bili su važnost bavljenja sportom i tjelesnom aktivnošću koji su od koristi za razvoj svakog pojedinca, te povezanost sporta i zdravlja, pozitivni učinci za zdravlje

- **DelFin projekt**

Razvoj financijskih ekosustava za promociju društvenog poduzetništva u ruralnim regijama motiviran je društvenim izazovima s kojima se europske ruralne regije trenutno suočavaju, poput depopulacije (iseljavanje, pad nataliteta) i starenja stanovništva te nezaposlenost. Međunarodno prepoznat rad i potencijal turističke agencije Misterion Riviera d.o.o. u vlasništvu Croatia Open Land d.o.o. te osvojeno 2. mjesto na međunarodnoj Impact konferenciji u kategoriji Greatest Social Impact.

- **Održivi turizam kroz društveno poduzetništvo**

Ukupna vrijednost de minimis potpore iznosi **1.117.518,39kn** financiranih iz **Europskog socijalnog fonda**, zajedno s partnerima Općinom Kamanje, LAG Vallis Colapis i Veleučilištem u Karlovcu provode se edukacije za nezaposlene i informativni događaji

CROATIA
OPEN LAND
ONE LIFE LIVE IT

Žitna lađa - zadnja karlovačka lađa!

- replika kupske lađe (prijevoz žita iz Slavonije)
- sada prevozi turiste Kupom
- uspostava luke u selu Brođani
- uspostava turističke agencije Aurora Colapis kao društvenog poduzeća u pokupskom selu Zamršje kod Karlovca

ECO SOCIAL:
Razvijam poduzetništvo, čuvam okoliš

- Švicarsko-hrvatski program suradnje
- Ured za udruge Vlade RH

Švicarsko - hrvatski program suradnje

potpora: 1.267.913,68 HRK

trajanje: 1.8. 2019. – 31.1. 2021.

djelatnosti: - osnivanje pogona za oporabu tekstila u Dugoj Resi

- uključivanje 12 školskih zadruga u akcije skupljanja tekstila

nositelj: LAG Vallis Colapis

partneri: Humana Nova (socijalna zadruga),
Srednja škola Duga Resa
Karlovačka županija

Primjeri iz prakse:

Misterion
Doživi skrivnosti voda / Iskusi tajne voda

- program Interreg Slovenija – Hrvatska (trajanje: 2017-19.)
- vrijednost projekta 1.239.205,95 EUR (potpora EU: 1.053.325,03 EUR ili 85%)
- Stvaranje zajedničkog turističkog proizvoda u pograničnom području
- Bela krajina i Dolenjska (SLO) – Pokuplje i Žumberak (HRV)
- u Op. Kamanje obavljena arheološka istraživanja i uređen neolitski arheo-park
- u Op. Semič uređen Prirodoslovni muzej
- u Op. Metlika uređene pješačke i biciklističke staze
- Op. Kamanje i LAG Vallis Colapis osnivaju društveno poduzeće za destinacijski menadžment

Tvrtka Zonet d.o.o. - Ozalj

- inicijativa udruge mladih iz sela Zorkovac
- 2012. osnovana uz pomoć LAG Vallis Colapis
- Pruža usluge bežičnog interneta u seoskim zajednicama Pokuplja i Žumberka

Još neki poduhvati tvrtke Zonet d.o.o.

- uvođenje ogledne solarne rasvjete u pokupska sela
- izgradnja info-točaka
- izgradnja solarnih (fotonaposnkih i termalnih) uređaja

Mogući kandidati za novo programsko razdoblje:

- **Circuitmess: STEM igračke**

97% prirodni materijali

65% manje CO2 emisije

- **Miret: tenisice od prirodnih materijala**

Zahvaljujem se na pažnji!

LAG Vallis Colapis

Kurilovac 1, 47280 Ozalj

tel: 047-731-400 (+112 kućni)

fax: 047-731-172

www.leader.vallis-colapis.hr

lag@vallis-colapis.hr